

— додаткові витрати (штрафні санкції, сплачені іншим суб'єктам, вартість додаткових робіт тощо);

— неодержаний прибуток, на який сторона, яка зазнала збитків, мала право розраховувати у разі належного виконання другою стороною.

Законодавством щодо окремих видів господарських зобов'язань може бути встановлено обмежену відповідальність за невиконання або неналежне виконання зобов'язань [1]. При визначенні розміру збитків, якщо інше не встановлено законом або договором, враховуються ціни, що існували за місцем виконання зобов'язання на день задоволення боржником у добровільному порядку вимоги сторони, яка зазнала збитків, а у разі якщо вимогу не задоволено у добровільному порядку, – на день подання до відповідного позову про стягнення збитків. Виходячи з конкретних обставин, суд може задовольнити вимогу про відшкодування збитків, беручи до уваги ціни на день винесення рішення суду. Сторони господарського зобов'язання мають право за взаємною згодою заздалегідь визначити погоджений розмір збитків, що підлягають відшкодуванню у твердій сумі або у вигляді відсоткових ставок залежно від обсягу невиконання зобов'язання чи строків порушення зобов'язання сторонами.

Отже, склад збитків, які підлягають відшкодуванню у господарських відносинах, визначаються відповідними суб'єктами господарювання – господарськими організаціями з урахуванням специфіки їх діяльності в авіаційній сфері.

Література

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.

2. Повітряний кодекс України від 11 серпня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України – 2011. – № 48-49. – Ст. 536.

УДК 347.738 (043.2)

Скатова Л. І., студентка,
Інститут заочного та дистанційного навчання
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Козирева В. П., к.ю.н., доцент

ПОНЯТТЯ ТРАНСКОРДОННОЇ НЕСПРОМОЖНОСТІ

Як відомо неплатоспроможність є природною для розвитку економічних відносин, а з розвитком міжнародної економічної інтеграції правовідносини, пов'язані з банкрутством усе частіше виникають в межах декількох національних правових систем. З кожним роком зростає взаємозалежність

української економіки з економікою інших країн. І, як показує практика кризові прояви світової економіки впливають на збільшення випадків міжнародних банкрутів.

Неспроможність як факт економічного життя однакова у всіх правових системах, що регулюють ринкові відносини. За своєю суттю ця концепція означає одну і ту ж економічну дійсність – не здатність учасника ринкових відносин вижити в системі, заснованій на кредиті у найширшому його розумінні, не здатність боржника платити за свої борги і виконувати обов'язки у міру настання строків їх виконання. Універсального визначення неплатоспроможності не існує, адже право будь-якої держави, спираючись на національні правові традиції виробило власне розуміння такого визначення.

Характеризуючи транскордонну неплатоспроможність, можна виділити ознаки транскордонного банкрутства: як неплатоспроможність міжнародних корпорацій; як неспроможність з іноземним елементом; як транскордонне провадження у справі про банкрутство; як неспроможність, що характеризується юридичним зв'язком з декількома національними правовими системами.

Виходячи з вище зазначених ознак можна сформулювати таке визначення: транскордонне банкрутство – це інститут міжнародного приватного права, який складається із сукупності норм, що регулюють відносини, що виникають у зв'язку з неспроможністю боржника сплатити боргові зобов'язання, які знаходяться в іншій правовій системі ніж його активи або кредитори.

Практика відпрацювала дві основні моделі правового регулювання транскордонного банкрутства: універсальність – єдине провадження, і територіалізм – паралельне провадження. Український законодавець пішов шляхом використання принципів територіальності і взаємності при вирішенні транскордонних банкрутств.

Взаємність вважається існуючою, якщо буде встановлено, що міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, передбачена можливість такого співробітництва іноземної держави з Україною. Господарський суд має право відмовити у застосуванні положень цього розділу, якщо відповідний іноземний суд відмовився співпрацювати з господарським судом чи арбітражним керуючим (ч. ч. 3, 5 ст. 119 Закону) [1].

Кожна із моделей правового регулювання транскордонного банкрутства ґрунтується на різних підходах щодо таких питань як: про компетенцію суду; про застосувальне право; про екстериторіальність наслідків порушення, проведення і припинення справи про транскордонне

банкрутство, тобто можливість розповсюдження цих наслідків на територію держави, де знаходиться майно і кредитори боржника.

Транскордонне банкрутство передбачає визначення таких питань, як: міжнародна підсудність (юрисдикція) у справах про транскордонну неспроможність; визнання іноземних банкрутств; право, яке застосовується до відносин транскордонної неспроможності; співробітництво у справах про транскордонну неспроможність. Аналіз Розділу IX Закону дає підстави стверджувати, що законодавець деякою мірою врахував міжнародний досвід при вирішенні проблем транскордонного банкрутства [1].

У зарубіжних і міжнародних правових актах, присвячених транскордонному банкрутству, закріпився цей інститут визнання іноземних банкрутств, а для українського законодавства характерний лише інститут визнання і приведення до виконання іноземних судових актів. Визнання іноземної процедури банкрутства в Україні включає в себе визнання судових рішень, прийнятих іноземним судом під час цього провадження, а також рішень щодо призначення, звільнення чи заміни іноземного арбітражного керуючого, рішень щодо перебігу іноземного провадження, його зупинення чи завершення (ч. 7 ст. 119 Закону). Тому введення в Закон Розділу IX «Процедури банкрутства, пов'язані з іноземною процедурою банкрутства» є новим явищем у національній правовій системі [1].

Міжнародному приватному праву відомі дві концепції, які описують зміст визнання іноземного судового рішення: теорія розповсюдження наслідків іноземного рішення, згідно з якою таке рішення наділяється такими самими діями, які воно мало б або має в державі, на території якої було винесене; теорія комулятивності (асиміляції) розглядає дію іноземного судового акту тільки до межі, в якій діяв би анологічний судовий акт у державі його визнання [3, с. 843-845; 4, с. 45].

Як правило, для того, щоб визнати іноземне банкрутство основним або не основним, необхідно встановити два юридичні факти: іноземне провадження є провадженням у справі про банкрутство; іноземний суд уповноважений порушувати таке провадження.

Ст. 2 (а) Типового закону ЮНСІТРАЛ визначає іноземне провадження у справі про банкрутство як колективне судове або адміністративне провадження, яке проводиться в іноземній державі у відповідності із законодавчим актом про неспроможність і в межах якого активи і ділові операції боржника підлягають контролю або нагляду з боку іноземного суду з метою реорганізації або ліквідації.

Для того щоб провадження підпадало під сферу впливу Типового закону ЮНСІТРАЛ, воно має відповідати таким ознакам: порушене на основі підстав, пов'язаних із законом про неспроможність держави, в якій воно

відкривається; колективна участь кредиторів; контроль і нагляд за активами або діловими операціями боржника з боку суду або іншого офіційного органу; реорганізація або ліквідація боржника в якості мети провадження.

Література

1. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 22.12.2011 р. із змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 32–33. – Ст. 413.

2. Шак Х. Международное гражданское процессуальное право. – М. : БЕК. – 2001. – 421 с.

3. Mehren A. Trautman D. The Law of Multistate Problems. – Boston, 1965. – P. 843-845.

УДК 346.1:658.13(043.2)

Кузнецов В. Є., Стрюк К. В., студенти,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Козирева В. П., к.ю.н., доцент

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО ЛІЗИНГУ

Договір фінансового лізингу врегульований достатньо детально порівняно з іншими видами договорів. Перше з визначень подано в Законі України «Про фінансовий лізинг», в ст. 1 якого вказано, що за договором фінансового лізингу лізингодавець зобов'язується набути у власність річ у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов і передати її в користування лізингоодержувачу на визначений термін не менше одного року за встановлену плату (лізингові платежі) [3, ст. 1]. В українському законодавстві наявний окремий закон «Про фінансовий лізинг». Втім, значне коло питань урегульоване не законодавством, а судовою практикою, котра часто є суперечливою та норми, що містяться в законодавстві є досить суперечливими.

Так, Закон України «Про фінансовий лізинг» та Податковий кодекс України в п. 14.1.97 містять різні ознаки, оскільки ознаки договору фінансового лізингу, подані в ПКУ, визначають фінансовий лізинг як об'єкт оподаткування. Для мінімізації ризиків визнання договору фінансового лізингу недійсним необхідно, щоб угода відповідала вимогам як Закону України «Про фінансовий лізинг», так і Податкового кодексу України.

Також згідно з вимогами ст. 6 Закону України «Про фінансовий лізинг» договір фінансового лізингу укладається у письмовій формі. Хоча ст. 218 Цивільного кодексу України встановлено, що недодержання сторонами